

Časopis „NAPREJ“ izhaja dvakrat mesečno in sicer 4. in 18.

Uredništvo, administracija in ekspedicija: Idrija št. 75.

Vse denarne pošiljave na naslov:

Upravništvo „Naprej“.

Vse dopise in spise na uredništvo.

NAPREJ!

Lastnik lista: „Idrijska okrajna organizacija.“

Naročnina za celo leto: v Idriji (brez donašanja na dom): K 1-92, (z donašanjem na dom): K 2-40, po pošti K 2-50; v Nemčijo 3 krome.

Posamezne številke 8 vin.

Rudarji! Delavci!

Zavedno avstrijsko delavstvo se pripravlja na odločilni boj za volilno reformo v zmyslu splošne in enake volilne pravice. Sovražniki delavskega ljudstva zavlačujejo uresničenje volilne reforme z namenom, si ohraniti še nadalje svoje privilegije. Delavci! Rudarji! Ko pride odločilni dan, nastopite vsi kot en moč ter pokažite svetu delavsko voljo in moč.

Poraz klerikalcev v Idriji.

Klerikalizem na Slovenskem je razprostrl svoje peruti že malone nad večino kmetijskih občin ter začel tudi pridobivati odločujoče razrede v industrialnih občinah. Jeseniče imajo v tretjem razredu zastopnike črnega klerikalizma; Zagorje ob Savi so podjarmili klerikalci s pomočjo tamošnje nemške rudniške direkcije — in Idrija je imela že par let na sebi to sramoto, da je v tretjem razredu dominirala klerikalna stranka... Občinsko gospodarstvo v Idriji je bilo zadnja leta zares tudi zavoženo tako, da so klerikalci mogli upati celo na — gospodarstvo v občinskem odboru ter vsled tega tudi v občini.

Zadnji dve leti namreč smo socialni demokratje vodili v občinskem odboru in v javnosti hud boj z idrijskimi liberalci. Boj naš je bil v istini prav zelo hud, ali bil je

načelne važnosti. Bojevali smo se z vso vehemenco in eneržijo, ki je lastna socialnim demokratom. Liberalci so se postavili v svojem nekdanjem idrijskem glasilu «Jednakopravnosti» proti občnemu konsumnemu društvu ter ga napadali na najrazličnejše načine. Šli so za trgovce v boj proti združni organizaciji delavcev. Boj je bil izvojevan v prosep delavcev, ki so se, nad 600 po številu, oklenili naše zadruge, ki je vsled tega postala mogočen činitelj v vsakem oziru. Vsled velikanskega prometa naložil se je zadrugi tudi tako velik davek, da je dobila virilni glas v občinskem zastopu. Zadrugin zastopnik je z vso vero odkrival slabe strani občinskega gospodarstva ter povzročil bodisi direktno bodisi indirektno, da je ljudstvo dobilo precej jasnosti v prejšnjo temno sliko gospodarjenja z občinskim imetkom. Boj, ki je nastal vsled tega, bil je zopet načelne važnosti, kajti: jasnih računov je treba povsod! Brez čistih rok ni čiste vesti! V političnem oziru je bil boj zopet principielen, kajti liberalci na Kranjskem so se pokazali kot sovražniki splošne volilne pravice, ki je pa za sedaj glavna zahteva socialno demokratičnega delavstva. Poleg principielnih nasprotstev so se pojavile še osebne antipatije, tako, da je bil most, ki naj bi kedaj združil ti nasprotujoči se stranki, skoro nemogoč. Klerikalcem v občini je bilo to povolji; z največjim veseljem so pozdravljali vsako zmago socialnih demokratov nad liberalci, ne morebiti, da bi jim bile težnje socialne demokracije ljube, ali pa da bi odobrvali uspehe naše kot take — ne, njim se je šlo za vse nekaj drugega.

Idrija je čisto delavsko mesto. Meščanstva ni. Par trgovcev, nekaj obrt-

nikov (največ seveda gostilničarjev), erarični uradniki, učiteljstvo — in ostalo vse: samo delavsko ljudstvo! Od pamtiveka je pa v Idriji stara navada, da so v družinah postajale žene dedinje posestev ter tako volilke v občinski odbor. In tako imamo sedaj okrog 150 žen volilk v tretjem razredu. Delavcev rudarjev kot posestnikov je pa malo. In vsled tega so ženske prav važen faktor pri volitvah; lista stranka, ki nabere največ pooblastil, zmagaja, kajti pooblastila so najtrdnješi volilec . . .

Pri občinskih volitvah nastopajo vedno tri stranke: socialno-demokratska, liberalna in klerikalna. Klerikalna je zadnjič l. 1902. dobila največ pooblastil ter zato (in seveda tudi s svojo velikansko agitacijo) zmagala v tretjem razredu. Letos si je bila zmage še bolj svesta, kajti precej liberalnih volilcev je odšlo v njen tabor — nekoliko nekdanjih soc. demokratičnih volilcev (Bogataj, Čuk, Kavčič, Jakob i. t. d., je tudi zamenjalo svoje prepričanje za sladke «obljube» ter stopilo med klerikalce. In — če je l. 1902. zmagala, zmagaja tudi sedaj!

Socialno-demokratični volilni odbor je v mnogih sejah pretresal bližajoče se obč. volitve, imenik volilcev se je natanko pregledoval in pregledal — rezultat je bil, da tudi to pot sami ne zmagamo ter da je tudi to pot zmagaja klerikalcev gotova. Enoglasno mnenje vseh članov volilnega odbora pa je bilo, da se klerikalce mora vreči iz obč. odbora. Opozicija je krvavo potrebna v obč. odboru, ali opozicija, ki bo razumela svojo nalogo. Klerikalci pa sploh nikdar «opozicija» niso bili, marveč so delali le po receptu dekanovem z namenom, pridobiti občino v svoje roke. Kako klerikalci v občinah gospodarijo, vidi se povsod. Zavoženo je sedaj občinsko gospodarstvo, ali gorje občini, ako jo dobe v roke klerikalci, ki so med uradništvom vsled novih razmer silno ribarili. Tretji in prvi razred — večina je tu. Tako smo premotrivali položaj. Kolikor pa smo tudi premišljali — vedno smo videli, da je edino prava pot klerikalce ven iz tretjega razreda ter izvoliti iz naših in obrtniških vrst moderno gospodarsko opozicijo, ki bo z

največjo pozornostjo spremljala ves gospodarski tok občine. Predlagalo se je zato, naj se med kandidate vzameta dva obrtnika, ki dosedaj nobenega zastopstva v obč. odboru niso imeli. S tem bi se pridobilo obrtnike, da glasujejo z nami, zmaga bi potem bila sigurnejša. Obrtniki so tudi pristali na ta predlog ter imenovali dva kandidata; izrekli so se pa tudi, da napredni posestniki in rudarji iz pol. društva «Jednakopravnost» žele skupnega nastopa vseh naprednih in demokratičnih volilcev tretjega razreda. Sklicalo se je tozadevno posvetovanje na dan 16. junija — vsled gotovih pogojev na obeh straneh se ni prišlo do nobenega sporazuma. Socialno-demokratični odbor je nato proglasil, da kompromisa nobenega ne sklene, marveč, da privzame poleg zastopnika obrtnikov še dva zastopnika naprednih rudarjev ter s tako kandidatno listino gre v odločilni boj. Javni ljudski shod dne 17. junija je predložene kandidate odobril in — začela se je bitka, ki se je 25. junija končala z zmago naše kandidatne listine. Naprednjaki so bili uvideli, da zmagajo klerikalci, ako se glasovi cepijo — pamet in razsodnost sta zmagali — sklenili so smatrati našo kandidatno listino kot svojo ter iti zanjo v boj do zmage. Nehote, nekako — kar vsled predpogojev danih razmer se je našlo vse napredno volilstvo Idrije v enem bojnem krdelu — na čelu seveda mi socialni demokratje. Klerikalci so agitirali na vse kriplje — seznavali so za naše geslo: proč s klerikalci iz občinskega odbora, zlasti še proč s klerikalnimi zastopniki v tretjem razredu — napeli so vse svoje moči, ali zama! Naša kandidatna listina je zmagala! Klerikalci so propadli kljub vsemu napenjanju — in naše delavsko mesto je izbrisalo madež, da v tretjem, delavskem razredu zastopajo volilce klerikalci.

Klerikalci so doživeli poraz, kakršnega niso pričakovali; upajmo, da ne vstanejo več! Volilna reforma mora priti tudi na dan v občinskih zastopih. Potom splošne volilne pravice pa izginejo klerikalci v našem delavskem mestu sploh s pozorišča.

Izvanredni občni zbor bratovske skladnice.

Dne 17. junija 1906 popoldne se je vršil v Barbara-čakalnici izvanredni občni zbor bratovske skladnice eraričnega rudnika. Navzočih je bilo 84 delegatov, predsednik gosp. nadsvetnik Billek, kancelist F. Vidic in računovodja Reven. Dnevni red je bil: 1. čitanje rešitve zapisnika obeh občnih zborov v letu 1905., 2. prememba pravil in 3. raznoterosti. Prečita se dopis c. kr. rudarskega glavarstva v Celovcu, oziroma revirnega urada v Ljubljani (kateri priobčimo enkrat prihodnjič), v katerem se odklanja vse sprejete predloge, češ, da jim ni mogoče ugoditi, ker ni v to dovoljenja rudnikovega lastnika. Predlog glede zvišanja provizij na podlagi matematične bilance se ne more odobriti, ker — manjka dovoljenja rudnikovega lastnika i. t. d. i. t. d. Delegat I. Straus stavi zato nastopni predlog: «Občni zbor nalaga načelnistvu bratovske skladnice, ozirajoč se na dopis pod št. 1122 z dne 12. maja 1906, v katerem se navaja, da sklepov občnega zbora z dne 12. marca 1905 radi tega ne more potrditi, ker manjka za to privoljenja rudnikovega imetnika — da naj dobi za te sklepe privoljenja rudnikovega imenika ter naj v to svrhu vloži primerno motivirano prošnjo na c. kr. poljedelsko ministristvo.» Sprejeto. Član načelstva I. Kokalj interpelira predsednika, kako je s poškodovanci? Rudar se v rudniku pri delu poškoduje ter postane vsled tega popolnoma nezmožen za delo. Po njegovem nazoru gre takim poškodovancem cela provizija ne glede na to, koliko časa so pri rudniku v službi. Predsednik skladnice odgovarja, da to ne gre. Zakon veleva, da mora biti tako, kot je bilo doslej. Zbor pa sprejme nato predlog, naj se odzda za naprej vsakega poškodovanca, ki ni vsled poškodbe nič več zmožen za delo, provizionira kakor onega, ki dela že 40 let.

Nadsvetnik g. Billek nasvetuje, naj se one skladnične člane, ki špekulirajo na provizioniranje, takoj provizionira, ko ostanejo doma, ker je dokazano, da taki vzemo prav mnogo bolniških dnin. Vname se o tem nasvetu

daljša debata, ki pretresa nasvet od vseh strani. Končno se nasvet nadsvetnika Billeka odkloni in sprejme sledeči predlog: Kdor do- služi 40 let, naj se ga takoj provizionira, ko naznani, da je bolan. Kdor pa nima še 40 let službe in traja njegova bolezen nad 20 tednov — tega naj se po preteku teh 20 tednov n a e n o leto provizionira; ako pa hoče biti za vedno provizioniran, naj se mu dovoli. Dalje se je sprejela nova razpredelnica, ki je primerna novim sihtnim plačam, vendar se je dodal dostavek, da jo lahko vsak občni zbor izpremeni, če je treba.

Na vprašanje delegata Petra Ferjančiča, ali bi se ne moglo za čas orožnih vaj dati članom skladnice vsaj cele gospodske šihte, pravi g. nadsvetnik, naj dotičniki, ki so pri tem prizadeti, naredo tozadevno vlogo na lokalni odbor rudarske zadruga, ki se potem dogovori z uradniškim vodstvom.

Zbor se zaključi ob 4. uri popoldne.

Shod za občinske volitve.

V nedeljo 17. junija je sklicala soc. dem. organizacija javni volilni shod z dnevnim redom: Občinske volitve. Poročal je sodrug A. Kristan o pomenu volitev na sploh, o pomenu volitev v občinske odbore še posebej. Občina je temelj javne uprave, občinsko gospodarstvo direktno tangira sleharnega občinca. Dolžnost občine je varovati občinarje, r a d i k a t e r i h občina tudi obstoji, dasi premnogi mislijo, da eksistirajo občinarji radi občine! Volilni red v občinske zastope je krivičen, razdelitev v razrede po «inteligenci» (pravzaprav po službi), po davku in bogastvu ni opravičena. Izključitev cele mase občinarjev od volilnega prava je vnebovpijajoča krivica. E d i n o p r a v i č n o i n p r a v o z a s t o p s t v o o b č i n a r j e v b i s e d o s e g l o p o s p l o š n i i n e n a k i v o l i l n i p r a v i c i. V Idriji se voli v občinski odbor v treh razredih. V prvem voli 76 uradnikov in gospodov sploh, v drugem 30 zastopnikov velike trgovine in obrti, v tretjem pa 526 volilcev-davkoplačevalcev. Za nas je volitev v tretjem razredu pomembna. Tod bomo poskusili, da pridemo

v občinski odbor. Danes zastopajo klerikalci idrijskega malega posestnika, to je sramota, kajti klerikalci nimajo drugega smotra v odborih in zastopstvih kot širiti nadvlado črne garde ter ubijati svobodni razvoj ljudstva. V Idriji voli nad 150 volilk, zato imajo klerikalci precejšno moč. Posojilnica pa gospodari nad precejšnim številom posestnikov, ki volijo pod tlakov prejetih posojil in ne po prepričanju. Posebnih upov socialni demokratje nimamo. Pogajanja, ki smo jih sinoči, 16. junija, obravnavali z naprednimi volivci, skončana so brez uspehov. Vendar gremo v boj, naši kandidati za odbornike so ti-le: Ivan Kokalj, Ivan Kobal, Ivan Velikanje I, Alojzij Uršič, Ivan Mohorič, Ivan Tukač (vsi rudarji in posestniki), kmet Smuk in mizar Miha T r a t n i k. Te predlagamo, da jih sprejmete in volite. Namestnike pa še določimo. Kdor hoče prav storiti, voli naj te kandidate, so možje, ki jih poznamo za prave. — Predsednik da kandidate na glasovanje. Enoglasno so sprejeti, nakar se shod zaključi s klicem: **z d a j n a d e l o — d o l s k l e r i k a l c i !**

O jamski inšpekciji.

Vedno se ponavljajoče nesreče v jamah so zopet spravile na dnevni red uredbo inšpekcije v jamah, v rudnikih. Zlasti ogromna, prežalostna nesreča v Couriéru na Francoskem je poklicala zopet enkrat na ves glas, da je potreba v rudnikih nadzorstva, in sicer strogega nadzorstva, ker danes se preveč lahkomišelnost ubija ljudi. Človeško življenje, delavčevo življenje ni gotovim ljudem, kapitalistom, prav nič — njim je vse mastni njihov dobiček!

Premogarski baroni in njih zastopniki so sicer že vznemirjeni, ako se o jamski inšpekciji samo govori. Poljedelsko ministrstvo je izdalo brezpomembni odlok, po katerem naj bi se porabilo prijamski inšpekciji delegate rudarskih zadržug — in ves Izrael od jamskih direktorjev do elevov je po koncu, češ, da se akademično izobraženi uradniki ne bodo pustili kontrolirati od navadnih ljudi. In pod-

jetniki rudnikov, združeni z uradniki, so celo izdelali nekak plan «jamske inšpekcije», seveda v posmeh vsakemu nadzоровanju, kateri plan delavstvo z ogorčenjem zavrača in zavrniti mora.

Urediti pa se bo jamska inšpekcija morala!

Delavstvo predlaga zato nastopni opravilnik:

§ 1. Število sedaj uradujočih rudniških nadzornikov, ki pri 4 rudarskih glavarstvih uradujejo, se pomnoži in sicer tako, da pride k vsakemu revirnemu uradu eden rudniški nadzornik. Rudniški, oziroma jamski nadzorniki izvršujejo svoje delo, ločeno od revirnih uradov, imajo eksekutivno moč ter spadajo direktno pod poljedelsko ministrstvo.

Tem rudniškim nadzornikom se naj pridele delavski nadzorniki v potrebnem številu po sledečih določilih.

§ 2. Pod vodstvom lokalnega delavskega odbora se iz srede delavcev ene jame izvoli eden, pri večjih rudnikih več zaupnikov, katerim se poreče: jamski delavski nadzorniki. Njih mandat traja tri leta. Izid volitev — izvoljen je oni, ki dobi navadno večino — se naznani rudniškemu inšpektorju, v kojega področje rudnik spada.

§ 3. Pri volitvi delavskega nadzornika se je ozirati, da zna ta pisati in brati, da je star 30 let, da je že pet let kopač ali tesar v jami tistega revirja, koder se ga voli, dalje mora v tisti jami, za katero kandidira, vsaj eno leto neprestano delati.

§ 4. Izvoljeni delavski nadzornik ne more volitve odkloniti. More pa položiti svoj mandat z navedbo uzroka v roke rudniškega nadzornika, ako mu vodstvo rudnika dela težkoče pri izvrševanju njegovega nadzorstva. V takih slučajih mora rudniški nadzornik po § 13. tega opravilnika nastopiti.

§ 5. Po določbah §§ 2. in 3. je voliti tudi namestnika delavskemu nadzorniku, ki pa izvršuje funkcijo le tedaj, kadar je nadzornik bolan ali pa, če je odložil mandat, oziroma če je izgubil mandat po § 11. tega opravilnika. V takih slučajih je takoj tudi voliti nadzornika.

§ 6. Delavski nadzornik ima dolžnost:

1. redno prehoditi vse poti in kraje po jami, kjer se dela, pregledati vse stavbe v jamah, vsa dela in vse priprave v svrhu varstva delavcev;

2. preiskati vzroke in posledice nesreč;

3. skrbeti, da se postavni predpisi izvršujejo, pa naj izvirajo od rudniškega nadzornika ali drugih rudarskih uradov.

§ 7. Delavski inšpektor mora vse svoje opombe in opazke in vse, karkoli je videl pri svojem pregledu jame, napisati v takozvano: «vozno knjigo» (Fahrbuch), katero mora podjetnik preskrbeti in katera mora biti vsakemu rudarju pristopna.

V «vozno knjigo» se vpisuje v onem jeziku, katerega je delavski nadzornik najbolj zmožen.

Delavski nadzornik mora popisati vse, kar je sam videl, in vse ono, kar so mu povedali odborniki del. odbora, ako je popreje povedano preiskal.

Podjetnik, oziroma njegov namestnik je dolžan, omogočiti delavskemu nadzorniku vpogled v vse dele rudnika ter mu dati odgovor na vsa vprašanja, tikajoča se jame.

§ 8. Kadar gre nadzorovat, mora delavski nadzornik v «vozno knjigo» napisati začetek ter konec obhoda, uro in pot, vse, kar je videl in opazil — ter vse, kar je napisal v «vozno knjigo», takoj v prepisu vposlati rudniškemu nadzorniku, ki ima dolžnost poslano preštudirati ter tudi zaukazati odpravo vseh konstatovanih nedostatkov.

Delavski nadzornik pa ni opravičen, nastopati pot, da se nedostaki odpravijo.

§ 9. Delavski nadzornik mora najmanj vsak teden enkrat pregledati njemu pripadajočo jamo. Pri svojem obhodu ni navezan na kak določen čas. Če pride rudniški inšpektor, mora prevzeti k obhodu takoj delavskega inšpektorja.

Delavski inšpektor lahko pri svojem obhodu naznani podjetniku svoj namen, če hoče; če noče, pa ima vseeno polno pravico pregledati vse uredbe v rudniku sam in nenapovedano.

§ 10. Za vsak svoj obhod jame se mora delavskega inšpektorja odškodovati z najvišjim zaslužkom kategorije, h kateri pripada. Ako pa ima vsled svoje funkcije večjo škodo, se mu more to vse nedomestiti. Konec prih.

ZMES.

Občno konsumno društvo v Idriji opozarja vse svoje člane na veliko izbero blaga. Dobi se vse, špecerijsko, galanterijsko in manufakturno blago. Člani se opozarjajo, da je v njih lastnem interesu, da kupujejo vse svoje potrebščine le v svojih prodajalnah. — Ob času košnje dobi se izborna istrijansko, dalmatinsko in vipavsko vino po zmernih cenah na debelo in drobno. Tudi kose se dobe, garantirano zanesljive in tudi že preskušene. V vseh svojih potrebščinah obrne naj se član na svoje društvo.

Bojkot Koslerjevemu pivu je proglasila eksekutiva jugoslovanske socialno demokratične stranke. Vzrok bojkota je, ker je Koslerjeva pivovarna nesramno izkoriščala svoje delavce, in ko so ti vsled tega stopili v štrajk, najela je prisiljence ter žnjimi od-

gnala poštene delavce. Noben zaveden delavec naj ne pije Koslerjevega piva!

Slovenski klerikalci so na «prvem avstrijskem združnem shodu», kakor so bombastično nazvali občni zbor «Splošne združne zveze», želi same poraze. Posojilničarji ter zastopniki kmetskih in obrtnih združenj so se postavili proti konsumarjem. Čisto naravno! Konsumna društva so delavske institucije, proti katerim so kapitalisti vedno, pa naj bodo mali ali veliki.

Podružnica Idrija Unije rudarjev avstrijskih naznanja, da podružnični blagajnik uraduje vsako soboto zvečer od 9. — 10. ure zvečer ter vsako nedeljo dopoldne od 1/2 9. — 1/2 10. ure. Rudarji pristopajte k Uniji! Vsak rudar postani član!

Centralna zveza avstrijskih konsumnih društev je izdala oklic na delavsko ljudstvo, v katerem ožigosa nesramnost kramarjev, ki v času, ko se bliža vsled novega colninskega tarifa grozna draginja živil, zahtevajo od vlade — odstranitev konsumnih društev. Pozivlja obenem delavce in delavke, naj stopijo v konsumna društva ter naj se odresejo odvisnosti od kramarjev, ki so v svojih težnjah provokatorični do skrajnosti. Pravi:

Pristopite vsi v konsumna društva! Število dosedanjih članov naj se podvoji. Ne pustite, da vas oropajo ob pravico, gospodarsko se organizirati. Organizujte se kot konsumenti kakor se organizirate kot producenti.

Značilno. V hleve, kjer stanujejo konji, pustil je kromeriški nadškof napeljati električno razsvetljavo na svoje stroške — za cerkve razsvetliti pa prosi ubogo verno ljudstvo, da to daruje zadnji vinar — delavcem plača tudi komaj toliko, da nimajo pretrolejsko svetilko v svojih stanovanjih. Čisto katoliško: za konje škofovske električno svetlobo iz lastnega nadškofovskega žepa, delavcem petrolej — cerkvi in bogu pa «mile darove» . . .

Kanonik Hora je v Pragi nedavno umrl. Svoje premoženje, znašajoče polmilijona kron, je razdelil med svoje sorodnike. Cerkvi in duhovnim bratom ni zapustil vinarja, najbrže iz vzroka, ker je bil prepričan, da imajo kakor cerkev tako duhovniki že tako preveč . . . . Vprašanje še nastaja, čemu je rabil ta kanonik tako premoženja, ko je vendar vedel, da pride velblod popreje v nebesa kakor pa bogatin . . . Najbrže ni verjel niti v ta sveto-pisemski rek niti v nebesa . . .

Mednarodni rudarski kongres se je vršil pretekli teden v Londonu. Prisostvovalo mu je: 84 delegatov z Angleškega, 9 iz Belgije, 4 iz Francije, 15 iz Nemčije, 2 iz Avstrije in 2 iz Severne Amerike. Avstrijska delegata sta bila zastopnika «Unije» rudarjev, sodruga posl. Peter Cingr in Franc Ebert. Najprvo so posamezni zastopniki državnih rudarskih organizacij pozdravili zbor, nakar je začela razprava o j a m s k i i n š p e k c i j i, glede katere so bili zboru podani trije predlogi, in sicer od avstrijske, nemške in angleške rudarske organizacije. Ebert (od «Unije» rudarjev v Avstriji) je dejal: Še danes stojimo pod dojmom katastrofe v Courieres, ali tudi v Avstriji smo nedavno imeli podobno nesrečo v Novem Sedlu, kjer se je 19 rudarjev smrtno ponesrečilo. In uradni inšpektor je to jamo pet dni popreje oblastveno «inšpiciral» ter našel vse v «redu»! Hoče se sedaj v Avstriji uvesti jamsko inšpekcijo, pri kateri naj bi z o d g o v o r n o s t j o i n b r e z p r a v i c sodelovali delavci. Mi take inšpekcije ne maramo, pač pa hočemo inšpektorje, iz vrst delavcev voljene in popolnoma neodvisne od rudniških gospodarjev. Bartels iz Nemčije je razmotrival nesrečo v jami Borusija, kateri nesreči vzrok je bilo le: slabo nadzorovanje jame. — Dalje se je razpravljalo o prepovedi dela žensk v rudnikih; tu sta govorila Daniš in Lombard. Daniš je povedal, da je v Nemčiji 15.000 žensk še v delu pri rudnikih. O prepovedi dela otrok pod 14. letom in uporaba otrok 15. in 16. letom le pri zunanjem delu se je vnela daljša razprava, takisto o dopustih, katere naj vsako leto dobivajo rudarji v svrhu odpočitka.

Iz idrijskega okraja.

Občinske volitve so skončale z zmago naše kandidatne listine, ker so tudi naprednjaki volili vse postavljene kandidate, dasi jim ni bilo po volji, ker je bilo med 8 kandidati 5 socialnih demokratov, eden obrtnik in dva napredna, socialnim demokratom prav blizu stoječa rudarja. Naprednjaki so s svojim ravnanjem pokazali, da jim je bila resna volja vreči klerikalce iz občinskega odbora. Žal le, da so

premalo agitirali, kajti ako bi merodajni liberalci napeli vse svoje moči, dobila bi naša kandidatna listina 300 glasov, klerikalna pa znatno manj, kot jih je dobila. Vendar pa se mora reči, da je bil nastop prav časten in lep. Zmaga je bila zaslužena, kajti klerikalci so agitirali besno. Cerkovnik Klemenčič, katehet Oswald, Šinkovec iz Brusovca, Janez Kavčič i. t. d. so bili agitatorji, ki so bili cele tedne na nogah, na dan

volitev pa so mrzlično delali, da bi dosegli zmago nad nami. Priznati moramo, da so se klerikalci zelo trudili ter da so postavili vse volilce in volilke na volišče. Prav karakteristična je bila opazka enega sodruga na koncu volitev: še iz norišnice bi jih pripeljali, če bi jih tam imeli, ali pa bi jih izkopali, če bi vedeli zanje. Kislih in čemernih obrazov se odhajali k Didiču, ko se je proglasila zmaga naše listine. Izvoljeni so bili za odbornike: Ivan Kokalj II., Franc Kobal IV., Alojzij Uršič, Ivan Velikanje I., Ivan Smuk, Ivan Mohorič, Ivan Tukač ter Miha Tratnik z 222 oziroma 220 glasovi. Za namestnike pa so izvoljeni: Simon Morovec, Anton Breitenberger, F. Giniburk in Andrej Vončina. Klerikalci so dobili po 189—191 glasov. Njih kandidatje so bili za odbornike: Kavčič Ivan, Rejc Leopold, Šinkovec Ivan, Čibej Valentin, Kavčič Jakob (vsi rudarji), paznik Modrijan Josip, vinotržec Likar Josip, čevljar J. Bratina; za namestnike: Oswald Franc, benefeiat, Bizjak Franc, paznik, Kosmač Franc in Kenda Ivan, rudarja.

Občinske volitve v prvem in drugem razredu se klerikalci niso udeležili. V drugem razredu so bili izvoljeni za odbornike: Šepetavec Josip, Lapajne Valentin, Ipavec Anton, Kobal Alojzij, Kobal Matevž, Stravs Miha, Šinkovec Franc in sodr. A. Kogej; za namestnike pa: Prelovec Franc, Paa Ivan, Rupnik Josip, Turk Ivan. Dobili so po 18 glasov; vseh volilcev tega razreda je 20. — V prvem razredu so izvoljeni za odbornike: svetnika Korsič Josip in Svoboda Karol, sodnik Sturm Henrik, notar Pegan Alojzij, kanclist Vidic Filip, zdravnik Šuntar Ivan, živinozdravnik Perko Andrej in učitelj Stanislav Legat; za namestnike pa: pl. Koschin, Šotola, Kenda Peter in Baebler Baltazar. Volilo je 40 volilcev, ki so vsi gorenje volili. — K volitvi v prvi razred se je z avtomobilom pripeljal tudi častni občan idrijski g. dr. Danilo Majaron, ki je pred dekanom Arkom zastopal naše mesto v deželnem zboru. Avtomobil je zbudil precej hrupa . . .

Klerikalci besne! Poparil jih je poraz. Mislili so, da bo drugače. Pa, kaj hočete. Socialni demokratje iz prav posebnih vzrokov nikdar ne volijo in tudi ne pomagajo klerikalcem. Ako se je ob deželnozbornski volitvi pomagalo liberalcem odpreti oči, dala se je pa sedaj zaušnica klerikalcem. Obakrat pa se je zasledovalo določeni cilj!

Značajne može imajo klerikalci. Tako piše «Slovenec». Bo že menda res. Saj imajo v svojih vrstah Janeza Pivka III., Jakoba Kavčiča, Naceta Bogataja, Tineta Čibeja . . .

Neomajane može imajo tudi klerikalci. Pred tremi leti kandidat soc. demokratov, letos kandidat klerikalcev. Kogar socialni demokratje več ne marajo, ta je nemajnan mož . . . Že mogoče, že.

In nepreplašene može imajo tudi, klerikalci namreč. Hm, Pavliha reci, da je res!

Klerikalni odborniki se še Kristana niso bali — piše «Slovenec». Naš urednik jih vpraša: kaj potem? Kdaj jim je kaj hotel?

Rekurze so delali klerikalni odborniki — piše «Slovenec». 1,000.000 tolarjev iz čistega srebra tistemu izmed njih, kateri je le enega naredil. Podpisali so pač, kar je Oswald pogruntal — naredil pa ni nobeden nič, ker ni bil nobeden zmožen za kaj takega. Oswald in dekan sta jih imela na vrvi — takih mož kot opozicije socialni demokratje nismo marali.

Krščansko ljudstvo bo zmagalo! S tem se tolaži «Slovenec». Bomo videli, rekel je slepič — bomo videli, pravimo mi, ki bomo že poskrbeli, da se tudi «krščanskemu ljudstvu» odpro oči, da bo videlo klerikalna nekrščanska početja. Če bodete še kedaj zmagali, je vprašanje, ki ne bode odgovorjeno!

Skrb vsake gospodinje je posvečena družinski blaginji!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

je po Kathreinerjevem načinu svojega proizvodnje okusna, zdrava v prospeh in poceni, ima torej neprecenljivo prednost za vsako gospodinjstvo!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime Kathreiner in zahtevajte le izvirne zavojke z varstveno znamko župnik Kneipp.

Janez Vidmar

čevljarški mojster v Demšarjevi hiši

se priporoča cenj. delavcem v izdelovanje vsake vrste obutev trpežno in po nizki ceni.

Rastlinski liker
in
rastlinska grenčica

„Jelen“

sta sestavljena iz najzdravilnejših planinskih rastlin, podpirata in pospešujeta prebavo, krepita želodec in ž njim celo človeško telo ter sta vsled teh svojih odličnih lastnosti najboljša izdelka te vrste.

Edini izdelovatelj:

Anton Jelenec v Idriji

imejtelj rastlinske destilacije „Jelen“.

10—1